

Toekomst van GLB en ecoregeling

Het huidige Nationaal Strategisch Plan (NSP) over GLB en ecoregeling geldt sinds 1 januari 2023 en wordt jaarlijks aangepast. Ook wordt er al volop nagedacht over de periode vanaf 1 januari 2027.

Korte termijn

Eerst de nabije toekomst: minister Wiersma heeft op 27 augustus een aantal wijzigingen aangekondigd. Wij berichtten daarover in het ledenblad van september. Inmiddels is gebleken dat de Europese Commissie (EC) niet zomaar akkoord gaat met het schrappen van GLMC6, de herfstbedekking. De NAV heeft voorgesteld om wel de zware kleigronden vrij te stellen en daarbij dezelfde grenzen te hanteren als bij de mestwetgeving, zodat niet per perceel de grondsoort hoeft te worden vastgesteld. Zo lijkt het nu te worden voorgesteld aan de EC

Totaal buiten iedereen om en zonder aankondiging in een Kamerbrief verschenen op de RVO-website in de loop van oktober ineens veel lagere vergoedingen voor eiwitgewassen in de ecoregeling. De NAV heeft

hierover gesproken met het ministerie en gezegd dat dit zo echt niet kan. Ook in het begrotingsdebat werden er vragen over gesteld door Flach (SGP). De minister heeft inmiddels toegezegd dat de verlaging voor 2025 wordt teruggedraaid, maar wil deze in 2026 wel doorvoeren, op advies van de WUR. De NAV wil hierover nog wel met de minister in gesprek, want een en ander heeft natuurlijk direct invloed op de markt en op de eiwittransitie.

Voor 2026 kunnen we nieuwe activiteiten voordragen voor de ecoregeling. Heeft u ideeën hiervoor, mailt u die dan naar info@nav.nl!

Lange termijn

In de Landbouw en Visserijraad van alle EU-landbouwministers wordt ook al gesproken over het GLB vanaf 2027. In Europa gaan stemmen op om de landbouwsubsidies niet meer apart te oormerken maar gewoon samen te voegen in de grote pot met geld. In oktober hebben op de Roemeense minister na alle landbouwministers uitgesproken dat het

essentieel is dat het geld voor het GLB apart blijft van de totale begroting, omdat voedselproductie belangrijk is voor de EU en men niet het risico wil lopen dat de landbouwsubsidies worden verlaagd ten gunste van andere doelen.

In de Strategische Dialoog (zie Genoeg is Beter van oktober 2024) is gesproken over het beperken van de basistoelage tot alleen die boeren die het echt nodig hebben voor een behoorlijk inkomen. De NAV zet daar wel de kanttekening bij, dat het risico dan bestaat dat de basistoelage gaat naar kleine bedrijven waarvan de eigenaar een baan naast het bedrijf heeft. De NAV vindt dat de EU moet kiezen voor markt- en prijsbeleid om het boereninkomen te waarborgen, maar zolang dat niet gebeurt moeten alle boeren recht houden op de basistoelage. Daarbij vindt de NAV het belangrijk dat vooral professionele familiebedrijven, waar de boer(en) leven van het bedrijf, een inkomensondersteuning houden zolang er geen fatsoenlijk markt- en prijsbeleid is. Dat zullen wij ook inbrengen in de strategische gesprekken over het GLB die nu gevoerd worden. **NAV**

Mestwetgeving en NV-gebieden: steeds meer beperkingen

Het mestbeleid is een complex iets wat voor de akkerbouw vooral wordt bepaald door de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Nitraatrichtlijn met de bijbehorende actieprogramma's. De KRW omvat drie soorten doelen: chemische doelen voor oppervlaktewater (hele EU hetzelfde), ecologische doelen voor oppervlaktewater en doelen voor grondwater. Brussel gaat uit van 'one out, all out', d.w.z. dat als één van de zaken niet goed is of één van de stoffen boven de norm is, het water wordt afgekeurd. De Nitraatrichtlijn gaat om nitraat in grondwater en om eutrofiëring (vermesting) van oppervlaktewater. De Nitraatrichtlijn en de actieprogramma's zijn middelenvoorschriften, de KRW schrijft alleen de doelen voor. Elke vier jaar moet volgens de Nitraatrichtlijn de nitraatrapportage worden ingediend over de voortgang van de waterkwaliteit. Dit zal later dit jaar weer gebeuren. In de EU wordt inmiddels ook gesproken over het evalueren en zo nodig aanpassen van de Nitraatrichtlijn.

NV-gebieden

Inmiddels hebben we ook te maken met NV-gebieden. In sommige gebieden in Nederland zit nog te veel stikstof en fosfaat in het water. Dit noemen we met nutriënten verontreinigde gebieden (NV-gebieden). Hier zijn extra maatregelen nodig om de waterkwaliteit te verbeteren. Zo geldt hier bijvoorbeeld

in 2024 een 5% lagere stikstofgebruiksnorm. De verlaging van de stikstofgebruiksnorm in 2024 is een eerste stap. In 2025 gaat de norm verder omlaag voor alle NV-gebieden naar 20% lagere stikstofgebruiksnorm. Een korting van 20 procent vraagt om nog meer maatwerk. De stikstofgift zal meer ingezet moeten worden met behulp van precisiebemesting, maar dat lost niet het hele probleem op.

Het aanwijzen van de NV-gebieden was onderdeel van de afspraken met de Europese Commissie om de derogatie voor melkveehouders niet per direct te stoppen. De NAV heeft direct na de aanwijzing fel geprotesteerd bij toenmalig minister Adema tegen het verlagen van de gebruiksnormen in deze NV-gebieden. Bij de aanwijzing is totaal geen rekening gehouden met de inmiddels ingevoerde maatregelen zoals bufferstroken en de verplichte braak in het GLB en werden oude cijfers gebruikt om het aandeel van de landbouw te bepalen. Ook hoeft maar een klein deel van het stroomgebied vervuild te zijn om het hele stroomgebied aan te wijzen als NV-gebied. Minister Wiersma heeft inmiddels aangegeven dat zij bezig is om recentere data boven water te krijgen. Ook wil zij, anders dan haar voorgangers, niet heel Nederland aanwijzen als kwetsbaar gebied. Dat kost alleen wel tijd. Juist de nu boven het hoofd hangende

verlaging met 20% baart veel akkerbouwers zorgen. Een korting van 20% op de huidige stikstofnorm gaat behoorlijk ten koste van de opbrengst. Daarnaast ontstaat het risico dat gewassen bij suboptimale bemesting vatbaarder worden voor ziekten en plagen.

Binnenkort verschijnt de evaluatie van het mestbeleid. De NAV zal hier kritisch naar kijken. We verwachten u volgende maand hierover te kunnen berichten.

Doelsturing

Het consortium voor het 8^e Actieprogramma waar de NAV deel van uitmaakt pleit voor een omslag naar doelsturing in plaats van alle generieke beperkende maatregelen. De leden van de BO Akkerbouw hebben gezamenlijk hierover een petitie aangeboden aan de leden van de vaste Kamercommissie voor LVVN. Ook onze voorzitter Adrie Vermeulen was hierbij. Minister Wiersma heeft bijna tegelijkertijd een Kamerbrief gestuurd, waarin zij uiteenzet hoe zij de omslag naar doelsturing wil maken. Inderdaad is voor akkerbouw bemesting en waterkwaliteit als eerste onderwerp uitgekozen. De verdere uitwerking zal het consortium samen met het ministerie doen. Een eerste aanzet is al gegeven in de maatwerkaanpak in het 7^e Actieprogramma.

lees verder op pagina 2

De oogst achter de planken, hoe anders dan vorig jaar. Leven met de seizoenen en jaren is soms een uitdaging, maar elke teler gaat hem aan. Dat geldt op het eigen bedrijf, maar ook in belangenbehartiging is

dat min of meer de uitdaging en de NAV gaat die dan ook aan. Er zijn veel overeenkomsten: de ene keer is de oogst karig en de andere keer overvloedig en dat heeft veelal nauwelijks relatie met de inzet. Het zijn in de belangenbehartiging

de wettelijke en politieke kaders en maatschappelijke krachten die voor een groot deel bepalend zijn voor de oogst. Is het op de bedrijven de steeds veranderende regelgeving, in belangenbehartiging zijn het de steeds schuivende politieke panelen zowel in Den Haag als in Brussel waar op ingespeeld moet worden.

De integraliteit tussen sectoren is iets wat we steeds

ook in het oog moeten houden. Onze plantaardige sector is gebaat bij een vitale dierlijke sector. De beschikbaarheid van mest is voor onze planten essentieel voor gezonde groei, maar ook voor de afzet van bij- en reststromen is een vitale dierlijke sector van belang. Uitdagingen te over in optimaal bemesten, met name in NV-gebieden, daar waar grote onduidelijkheid is en waar geen eenduidig beleid is met waterschappen die onderling geen eenduidige normen hebben. De NAV pleit altijd voor gelijk speelveld, maar wat als dat zelfs in eigen land niet lukt? Er wordt gevraagd en verwacht dat de sector verduurzaamt, een uitdaging op zich bij soms wel tot € 500/ha pachtstijging. Van generiek beleid naar doelsturing: ook wij pleiten daarvoor, maar hoe richt je dat in en wie draagt de consequenties als de (gezamenlijke) doelen niet behaald worden? Kortom, vraagstukken te over. In de dagelijkse praktijk is het niet anders. Bouwplankeuze, rassenkeuze, gangbaar of bio, wanneer is het juiste moment om

te zaaien. Keuzes welke gemaakt worden waarbij je geen garantie hebt over de kilo-opbrengst, laat staan de financiële opbrengst. Eén ding staat vast: voedsel is een essentiële levensbehoefte en gezien het geopolitieke speelveld meer en meer van strategisch belang. Al langere tijd op de achtergrond, maar meer en meer hoor je inmiddels dat voedselzekerheid een item aan het worden is. Grote nationale en internationale food-bedrijven beginnen zich te realiseren dat grondstofbeschikbaarheid steeds belangrijker wordt. Tel daarbij de toenemende wensen van de maatschappij wat betreft bodem, water, klimaat en vooral gezondheid. Dit alles in ogenschouw nemende en het feit dat er ieder jaar keuzes op de primaire bedrijven gemaakt worden, sterkt de NAV in haar overtuiging dat plantaardig in alle opzichten toekomst heeft.

Henk Janknegt, portefeuillehouder van o.a. Graven, Plantaardig Eiwit en Pacht.

Hoofdpunten Landbouwbegrotingsdebat

Op 16 en 17 oktober vond het debat over de begroting van het Ministerie van LNV plaats. We geven u de hoofdpunten, vooral over zaken die ook voor akkerbouwers van belang zijn.

Een groot deel van de Tweede Kamer, inclusief coalitiepartijen VVD en NSC, was bezorgd over het stopzetten van het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied). Minister Wiersma antwoordde dat er geen sprake van is dat alle plannen die in het NPLG zijn gemaakt nu de prullenbak in gaan. Zij wees er op, dat er in totaal 60 miljard werd gevraagd, veel meer dan er onder Rutte IV in het transitiefonds zat, en dat fonds is grotendeels geschrapt. Wiersma gaf aan dat de provincies 2 miljard hebben ontvangen om met de al lopende projecten en de koploperprojecten verder te gaan. Zij komt eind 2024 met alternatieve plannen.

Wat betreft gewasbescherming zet Wiersma in op behoud van een effectief middelenpakket, waarbij de toelating van groene middelen echt een versneling nodig heeft. Met een aangenomen motie dringt de Kamer er op aan om wat betreft 'benchmarking' van de milieu-impact samen te werken met o.a. de BO Akkerbouw. Dit verwijst naar doorontwikkeling van de Milieu Indicator Gewasbescherming.

De structurele 500 miljoen per jaar voor agrarisch natuurbeheer zal voor een groot deel via de collec-

tieven worden uitgezet, maar de precieze besteding volgt later. Het extra geld komt pas in 2026 beschikbaar. Grinwis (CU) pleitte er voor om een deel van het budget van 2026 al in 2025 te besteden omdat de collectieven nu geld tekort komen. Er werden twee moties aangenomen, de ene om het geld via de collectieven te verdelen en een andere om het geld juist ook te gebruiken voor extensivering.

Een motie van Flach (SGP) e.a. werd aangenomen om de vergoeding voor eiwitgewassen in de eco-regeling gelijk te houden in 2025 en te zorgen voor voldoende budget in de periode daarna.

Ook zei de minister toe om goed te kijken naar verruiming van de mogelijkheden voor producenten- en brancheorganisaties omdat nu niet alle in de EU toegestane opties worden benut in Nederland. Daar werd ook een motie van Vedder en Holman over aangenomen.

Reactie NAV

De NAV is op zich niet rouwig om het stopzetten van het NPLG, omdat daarin geen kwantitatieve doelen voor landbouwproductie waren opgenomen. Op die manier dreigde de landbouw het op veel plaatsen af te leggen tegen de kwantitatieve doelen voor natuur, energietransitie enz. De AVB-tafel van het landbouwakkoord heeft een aantal bouwstenen

aangedragen. We gaan er van uit dat deze worden meegenomen in de nieuwe plannen.

Verder is de NAV tevreden over de antwoorden en moties over gewasbescherming en de vergoedingen in de eco-regeling. Wat betreft het agrarisch natuurbeheer hoopt de NAV op een besteding van het geld waaraan iedereen die dat wil mee kan doen. Dat is nu bij de collectieven niet overal zo.

Het verbaasde ons wel, dat veel moties werden ingediend nádat de minister de toezegging al had gedaan waar zo'n motie om vroeg. **NAV**

vervolg van pagina 1

Mestwetgeving en NV-gebieden: steeds meer beperkingen

Conclusie NAV

Door de brede aanwijzing van NV-gebieden door het vorige kabinet zitten akkerbouwers in die gebieden nu met de gevolgen. Daarnaast zijn we door de nieuwe fosfaatindicator ook al plaatsingsruimte kwijtgeraakt. We hebben over dat laatste een gesprek aangevraagd met het ministerie, want er is een wetenschappelijke onderbouwing van onze bezwaren die tot nu toe wordt genegeerd. Al met al vindt de NAV dat alle beperkingen grote risico's geven voor de gewassen. Dat kan niet de bedoeling zijn. **NAV**

Meer transparantie nodig over nieuwe pachtnormen

Vanuit diverse regio's krijgt de NAV vragen omtrent de ophanden zijnde pachtstijging. De systematiek waarmee de pachtnormen worden vastgesteld, is duidelijk. De pachtnormen worden vastgesteld voor 14 regio's, waarbij gekeken wordt naar kwaliteit en opbrengend vermogen van de grond en naar verdienvermogen. Daarbij worden bruto inkomsten, investeringsmogelijkheden, uitgaven en rente meegenomen.

De pachtnormen worden dus gebaseerd op het opbrengend vermogen van de grond. Dat wordt

bepaald d.m.v. de bedrijfsuitkomsten van bedrijven uit het Bedrijvennetwerk van WEcR (Wageningen Economic Research), voorheen het LEI. Er zijn inmiddels wel vragen over de representativiteit van de bedrijven in de verschillende regio's. Ook wordt niet voldaan aan de afspraak dat bedrijven slechts vijf jaar mogen worden meegenomen. Het is tevens onduidelijk of neveninkomsten die niet met de grond te maken hebben voldoende buiten de berekening worden gehouden.

De BLHB (Bond voor landpachters en eigen grond-

gebruikers) heeft eerder dit jaar om openheid gevraagd bij het Ministerie van LNV. Omdat de BLHB nog geen antwoord heeft ontvangen is men nu overgegaan tot een WOO-verzoek (Wet Open Overheid) om zo transparantie te verkrijgen over hoe de pachtnormen zijn vastgesteld. De NAV heeft de BLHB laten weten dat wij hen steunen en waar nodig willen helpen bij het ingediende WOO-verzoek. Want ook bij onze leden neemt de onduidelijkheid toe en laat de mate van verhoging zich niet verklaren op basis van openbare data. **NAV**

Peter Prins: 'Salta maakt kennis beschikbaar voor telers.'

Introductie

Deze maand geen interview met een akkerbouwer, maar met Peter Prins, de directeur van Salta. Onze eerste vraag is of Peter uit wil leggen wat Salta is en doet. Peter vertelt: 'Salta is een stichting die is opgericht om de kennis rond verzilting en zoetwaterbeschikbaarheid te bundelen binnen Nederland. Met die kennis willen we heel graag boeren en tuinders, water- en natuurbeheerders helpen omgaan met verzilting. Dat vraagstuk speelt natuurlijk langs de hele Nederlandse kust en dat is ook de reden waarom een initiatief vanuit Friesland is opgerekt tot iets wat uiteindelijk in zes provincies relevant is. Daar geef ik samen met Arjen de Vos leiding aan.'

Op de vraag of Salta zelf ook nieuwe kennis genereert antwoordt Peter: 'Ja, we hebben een kennisagenda opgesteld in een heleboel bijeenkomsten met partners, kennisinstellingen, boeren en tuinders. Die hebben allerlei vragen gesteld omtrent verzilting en hoe om te gaan met zoetwater. Dit hebben we gebundeld naar thema's als economie, gewas, bodem, water en onderwijs. Op basis van deze kennisagenda nemen we initiatieven tot nieuw onderzoek, of tot een onderwijsmodule, of tot een gericht advies aan boeren. De bedoeling is om met al die inspanningen de praktijk een handje verder te helpen.'

Bundeling kennis

Op het Jaarcongres 2024 van de NAV hield Jouke Velstra van Acacia Water een verhaal over praktische oplossingen. In hoeverre is de kennis van commerciële bureaus ook beschikbaar via Salta? Peter antwoordt: 'Dat is wel een terechte vraag. Bij commerciële partijen zijn we afhankelijk van of ze kennis willen delen. Mijn ervaring is dat ze heel veel praktische kennis en inzicht hebben ontwikkeld. Het is wel altijd maatwerk: welke maatregelen passen het beste op jouw bedrijf? Veel kennis is wel beschikbaar, maar de onderliggende data niet altijd. Dit vergt in de toekomst goede afspraken. We proberen die kennis wel zo veel mogelijk verder te brengen en boeren aan het denken te zetten over wat je kunt met je water. Kun je ondergronds opslaan of is het in jouw geval beter bovengronds? Of kun je met peilgestuurde drainage de zoetwaterlens in je bodem beter behouden? Kijk, als we van alle aanwezige kennis, en we praten over meer dan 45 aangesloten bedrijven en kennisinstellingen, het overzicht maar hebben en cultiveren, dan doen we denk ik goed werk. Onze rol is om de kennis zodanig toepasbaar te maken dat een boer er ook nog wijs uit wordt. Dus we vertalen het naar handelingsperspectief, dat je als boer weet: in mijn situatie zijn dit de maatregelen die ik zou kunnen nemen.'

Praktijkcoaches

Salta gaat niet het commerciële traject van individuele advisering in. Peter: 'We hebben wel praktijkcoaches in Friesland, Groningen en Noord-Holland en hopelijk binnenkort ook in andere provincies. Die gaan de boeren begeleiden in hoe je kunt kijken hoe het gaat met je water en met je bodem. Acacia heeft veel goed onderzoek gedaan naar grondwater en opslaan van water. Van bodemverzilting hebben we veel minder kennis beschikbaar. De meters werken niet in de onverzadigde zone van je bodem waar ook nog veel zuurstof zit. Salta wil verder onder-

zoek doen hoe het precies zit en wat dan de EC-waarde van de grond is. De wortelzone is het belangrijkste. Met boeren die zich melden gaan we kijken naar hoe het nu precies zit als het nat is in de winter, maar ook in de zomer als het water verdampst en er wellicht zoute kwel omhoog komt.'

Peter legt uit hoe de metingen gaan: 'Er worden monsters genomen in de eerste 30 cm en tussen 30 en 100 cm. Als het in de diepere laag veel zouter is dan daarboven is dat al een aanwijzing dat het zout van onder komt. Dan is het dus belangrijk dat je drainage hebt op die diepte zodat het zoute water wordt afgevoerd. Dat doen we met die praktijkcoaches: hoe komt het dat je EC hoog is, komt dat door kwel of door irrigatiewater? We kijken ook naar drain-, grond- en oppervlaktewater. Bij eerste analyses is al waargenomen dat in een uiengewas de EC van de grond niet erg oploopt, ook niet bij irrigatie met redelijk brak water. Nu vragen we ons af hoe dat dan komt. Het is natuurlijk een nat jaar geweest. Kennelijk bindt het natrium daar niet. Maar heeft het ook geen invloed op de structuur van de grond? Dit soort verdiepvragen geven ons meer inzicht én meer vragen. De waarde van Salta is dat we met de ondernemers samen zaken in beeld proberen te krijgen en als er meer onderzoek nodig is willen we dat agenderen bij het ministerie en bij o.a. de WUR.'

We vragen of de boeren moeten betalen voor de praktijkcoaches, maar dat is niet zo. Peter hecht er aan uit te leggen, dat het vooral bedoeld is om inzicht te krijgen, niet om alarmbellen af te laten gaan. Hij voegt toe: 'In Zeeland gaat de discussie al weg van verzilting en meer richting gebrek aan zoetwater. Dat inzicht: wat is er nu eigenlijk gaande, is ontzettend belangrijk en dat doen we als Salta aan de zijde van de ondernemer. En er moeten duidelijke praktische adviezen uit komen.'

Spin in het web

Hoe krijg je er grip op dat alles bij Salta binnen komt? Peter antwoordt: 'Binnen grote instellingen zoals de WUR wordt op verschillende plekken kennis ontwikkeld. We proberen zo veel mogelijk mensen aan te spreken op kennis delen ten behoeve van het geheel. Salta is wel landelijk 'geland', de naamsbekendheid neemt snel toe. De afgelopen jaren was er wel fragmentatie van kennis, waardoor op verschillende plaatsen hetzelfde onderzoek wordt gedaan. Wij willen dat met een kennisagenda tegengaan, zodat onderzoek juist de kennishiaten opvult en niet zaken dubbel doet. We gaan werken met een wetenschappelijke commissie, autoriteiten op dit thema uit verschillende disciplines. Die beoordelen onderzoeksvoorstellen op nut en noodzaak en kwaliteit. Daarnaast komt er een programmaraad, die beoordeelt of de praktijk er wel behoefte aan heeft.'

Scenario's geven aan dat met zeespiegelstijging de verzilting toeneemt. Peter is tegen die achtergrond van mening dat we nog meer het zoete water moeten vasthouden. Hij zegt daarover: 'Bodemdaling geeft wel druk. Voor het tegenhouden van de zouttong in de Nieuwe Waterweg is heel veel water nodig. De vraag is welke mogelijkheden we hebben om

het zoetwater zo goed mogelijk te benutten: op polderniveau maar ook in het hoofdsysteem. Op lange termijn komen we zoetwater tekort, dus we moeten slimmer omgaan met het vasthouden van zoetwater. Zout heeft structureel effect op je bodemstructuur en ook op natuur, dus er hangt meer aan vast dan alleen de landbouw.

Zoetwaterbeschikbaarheid is ook nadrukkelijk een onderwerp waar Salta zich mee bezig houdt, want daar gaat het uiteindelijk om. Dus kijken naar manieren om het overschot aan regenwater beter te benutten vind ik heel belangrijk. Hetzelfde geldt voor effluent (uitstroomwater) van RWZI's en zoet afvalwater van bedrijven. Dat kan ook worden benut voor de fruitteelt. We moeten veel meer nadenken hoe je zoetwater een tweede leven kan geven. En als het voor bedrijven makkelijker is om te lozen dan her te gebruiken moeten we nog eens goed kijken naar wet- en regelgeving, zeker als de kwaliteit van het water in de basis geschikt is.'

Vergunningen

Bij ondergrondse opslag en hergebruik zijn allerlei vergunningen nodig. De NAV kan zich als belangbehartiger inzetten voor toegesneden beleid en ondersteuning van projecten. Peter ziet zeker de meerwaarde van deze samenwerking en wijst op het belang van een consistente, langjarige aanpak om in te spelen op de veranderingen in het waterbeheer. Tenslotte wil Peter nog wijzen op het feit dat zoutgehalten in water door waterschappen worden gemeten aan chloride en dat ieder waterschap een andere norm heeft. Peter: 'Het is belangrijk dat er meer inzicht komt in wat chloride betekent vergeleken met EC en een eenduidige norm!'

Salta gaat binnenkort 'on tour' langs de kustprovincies.

Voor data en locaties zie www.salta-cluster.com

NAV

En wat deed de NAV nog meer in oktober?

- Voorzitter Adrie Vermeulen heeft deelgenomen aan een bijeenkomst van het project 'Waardecreatie in ketens'
- De NAV is naar Brussel afgereisd voor de eerste landbouwborrel met de nieuwe Europarlementariërs. Het was goed om met de Nederlandse EP's kennis te maken. De discussie ging over de Strategische Dialoog waar we vorige maand over schreven.
- De NAV heeft een brief geschreven aan de landbouwwoordvoerders in de Tweede Kamer met input voor het mestdebat. Ook hebben wij er bij het ministerie op aangedrongen om bij het mestbeleid en eventuele grondgebonden veehouderij rekening te houden met het nut van dierlijke mest voor de akkerbouw.
- De NAV heeft deelgenomen aan het vakbondenoverleg. Dit keer ging het voornamelijk over het mestbeleid.
- Adrie Vermeulen heeft Teun de Jong opgevolgd bij de Klankbordgroep Akkerbouw van de NWWA. De bijeenkomst in oktober ging vooral over teeltvoorschriften.
- De NAV heeft een projectvoorstel ingediend bij Academic Consultancy Training van de WUR. Vanaf eind oktober gaan zes studenten twee maanden werken aan ons duurzaamheidsschema. De NAV wil dit schema aan u voorleggen in de komende regioavonden.
- De NAV heeft deelgenomen aan een vergadering van de coalitie tegen oneerlijke handelspraktijken. Het 'position paper' hebben wij ondertekend en zullen wij onder de aandacht brengen van Nederlandse en Europese politici. **NAV**

Handelsverdrag Mercosur lijkt nu toch dichtbij

De onderhandelingen over het vrijhandelsverdrag van de EU met de Mercosur landen (Brazilië, Argentinië, Uruguay en Paraguay) hebben een tijdlang vast gezeten. Een belangrijk obstakel was de Europese ontbossingswet. Hierin eiste de EU de garantie dat voor geïmporteerde producten geen ontbossing had plaats gevonden. Hiermee gingen de Zuid-Amerikaanse landen, met Brazilië voorop, niet akkoord. Zij vonden dit een vorm van neokolonialisme. Nu de EU de ontbossingswet heeft opgeschort, zijn de onderhandelingen weer opgestart en lijkt het er op dat de ondertekening weleens dichtbij kan zijn.

Tot nog toe had o.a. Frankrijk grote bedenkingen tegen het Mercosur-verdrag en vreesde vooral de gevolgen voor de Franse boeren. Door het verdrag wordt het voor de Mercosur-landen veel gemakkelijker om hun landbouwproducten naar de EU te exporteren, terwijl de productiestandaarden voor de boeren in Zuid-Amerika aanmerkelijk lager zijn dan in de EU. Het gaat bijvoorbeeld om vlees- en zuivelproducten, suiker en granen. Het schijnt dat de Franse boeren een soort compensatie voor deze nadelen krijgen. De precieze teksten zijn nog niet bekend, maar het lijkt dat Frankrijk zijn bezwaren laat varen.

Verder dreigt nog steeds een splitsing van het verdrag, waarbij het vrijhandelsdeel wordt losgekoppeld van het meer politiek omstreden deel met de duurzaamheidseisen en de investeringsbescherming. Dan zou het vrijhandelsdeel, waar de landbouw het meeste last van heeft, alvast ingevoerd kunnen worden, terwijl over de rest de onderhandelingen nog door kunnen gaan. Dan kan de Europese auto-industrie zijn auto's alvast gemakkelijker naar Zuid-Amerika exporteren. In de vorige kabinetsperiode heeft de Tweede Kamer met grote meerderheid een motie van de Partij voor de Dieren

aangenomen, waarin de regering wordt opgeroepen zich in de Europese Raad tegen de splitsing uit te spreken. Het vorige kabinet heeft toegezegd deze motie uit te voeren. De NAV gaat er van uit dat het huidige kabinet dit standpunt overneemt. In het begrotingsdebat van het Ministerie van LNVN werd dit gevraagd door de PvdD en de SP. Minister Wiersma gaf aan dat zij zich bewust is van de nadelige effecten voor de landbouw, maar dat het kabinet als geheel nog geen standpunt heeft ingenomen. Bij deze roepen wij het kabinet op om de verduurzaming van de landbouw hier niet het slachtoffer te laten worden van bijvoorbeeld de lobby van de auto-industrie. **NAV**

Agenda

21 november 2024 NAV bestuursvergadering

Foto voorpagina: Sjoerd Heestermans

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 6 december.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2025 betaalt u € 50,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2025 is de contributie € 50,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraad
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08